

KAUSTISEN KUNTA, KOKKOLAN KAUPUNKI JA KRUUNUPYYN KUNTA

Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavan muutos ja laajennus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
3.3.2026

Sisällys

Johdanto.....	2
1 Perustiedot – Mitä on tekeillä, mitä ja mihin suunnitellaan	3
1.1 Sijainti	3
1.2 Suunnittelualueen rajausta	4
1.3 Vaikutusalue	4
2 Kaivoshanke ja suunnittelun tavoitteet	5
2.1 Hankkeen kuvaus	5
2.2 Osayleiskaavan tavoite ja YVA-menettelyn vaihtoehdot.....	6
3 Suunnittelun lähtökohdat	8
3.1 Suunnittelualueen nykytila	8
3.2 Suunnittelutilanne	11
3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	11
3.2.2 Maakuntakaava.....	12
3.2.3 Yleiskaava.....	15
3.2.4 Asemakaava	17
3.3 Liittyminen muihin hankkeisiin	18
3.3.1 Kaivoshankkeet.....	18
3.3.2 Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet	19
4 Selvitykset ja vaikutusten arviointi	20
5 Kaavaprosessi ja vuorovaikutus	21
5.1 Osalliset	21
5.2 Osallistuminen, vuorovaikutuksen järjestäminen ja viranomaisyhteistyö.....	22
5.3 YVA-menettelyn ja kaavan yhteen sovittaminen.....	23
5.4 Alustava aikataulu	23
5.5 Yhteystiedot	24

Kaavoituksen alkaessa osana kaavatyön ohjelmointia laadittavassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään suunnitelma osallistumisen ja muun vuorovaikutuksen järjestämisestä sekä vaikutusten arvioinnista. (AKL 63 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehdään asukkaita, järjestöjä, kunnan ja valtion viranomaisia sekä muita osallisia varten. Sen tulisi antaa perustiedot kaavahankkeesta ja sen valmisteluprosessista niin, että osalliset voivat arvioida kaavan merkitystä ja tarvetta osallistua sen valmisteluun.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnitteluprosessin kuluessa.

Johdanto

Keliber Technology Oy on kaivos- ja akkukemikaaliyhtiö (kotipaikka Kokkola), jonka tavoitteena on tuottaa vastuullisesti akkulaatuista litiumhydroksidia omista malmivaroista vuodesta 2026 alkaen. Yritys on eteläafrikkalaisen Sibanye-Stillwater-konsernin tytäryhtiö. Sibanye-Stillwater on monikanallinen kaivos- ja metallinjalostuskonserni, joka työllistää noin 70 000 työntekijää.

Keliber-litiumprojekti koostuu Kokkolan, Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien alueelle sijoittuvasta kaivostoiminnasta sekä Kokkolan suurteollisuusalueelle sijoittuvasta litiumhydroksidin jalostustoiminnasta. Litiumhydroksidia tarvitaan litiumioniakuissa, jotka mahdollistavat liikenteen sähköistämisen, uusiutuvan energian varastoinnin ja digitalisaation nopeutumisen.

Keski-Pohjanmaalla Keliber-litiumhankkeen hallussa on useita, pitkälle tutkittuja, Euroopan merkittävimpiä litiumesiintymiä yli 500 km²:n alueella. Sibanye-Stillwater on sitoutunut jatkamaan malminetsintää alueen malmipotentiaalin laajentamiseksi. Keliber-litiumhankkeen kehittäminen hyödyttää merkittävästi sekä kansallista taloutta että alueellisia sidosryhmiä. Hanke käsittää merkittäviä paikallisia investointeja, tukee alueellisia toimittajia ja työllistää, vuoden 2024 lopussa Keliberin litiumprojekti työllisti suoraan 157 henkilöä ja lisäksi 800 urakoitsijaa rakennustyömailla.

Keliber suunnittelee Rapasaaren kaivosalueen ja sinne toteutettavien kaivannaisjätealueiden laajentamista. Lisäksi suunnitelmissa on vesitaseenhallintaa ja operatiivista toimintaa tehostavien toimenpiteiden toteuttaminen. Hankkeen tarvitsemien lupamenettelyjen toteuttamiseksi Keliber Technology Oy on käynnistämässä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista menettelyä (YVA-menettely) sekä kaikkien kolmen kunnan alueella voimassa olevan Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavan muuttamista ja laajentamista. Kaavat laaditaan oikeusvaikutteisina, maakäyttöä ja rakentamista ohjaavina, alueidenkäyttölain (AKL) mukaisina kaavoina.

Saman aikaisesti käynnistetään Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien alueilla voimassa olevien Päivänevän asemakaavojen muuttaminen.

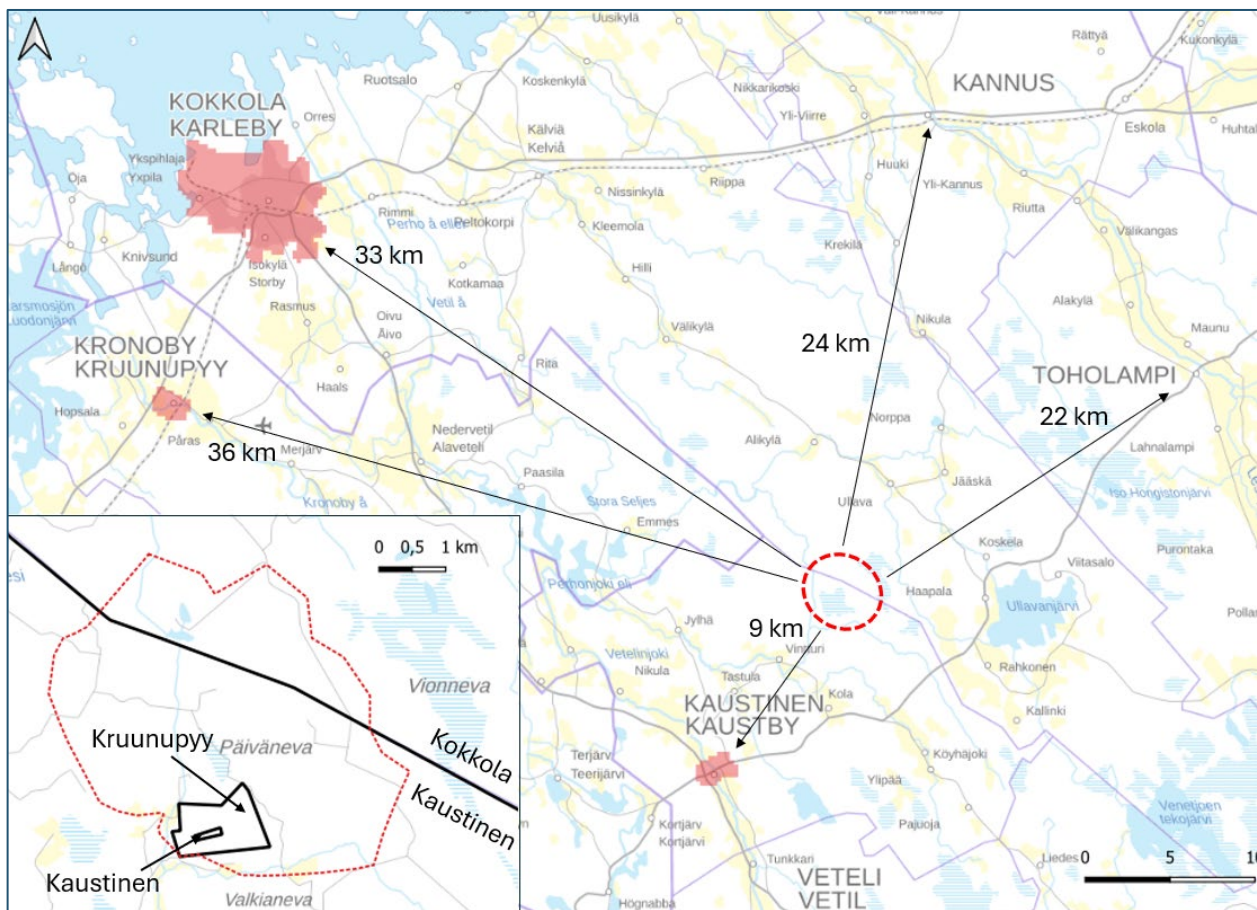

1 Perustiedot – Mitä on tekeillä, mitä ja mihin suunnitellaan

1.1 Sijainti

Keliber Technology Oy:n (myöhemmin Keliber) kaivosalueet ja rikastamo sijoittuvat Kaustisen, Kokkolan ja Kruunupyyn kuntien alueelle Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien alueella. Matkaa lähimpänä olevaan kuntakeskukseen Kaustiselle, on linnuntietä noin yhdeksän kilometriä. Kokkolan ja Kruunupyyn keskustojen alueelle matkaa on yli 30 kilometriä. Liikenteellisesti suunnittelualue liittyy päätieverkkoon kantatielle 63 noin viisi kilometriä Päivänevan rikastamoalueelta etelään.

Suunnittelualue koostuu kaivoistominnoille rakennetuista tai varatuista alueista sekä rakentumattomista pääosin metsätalouskäytössä ja turvetuotannossa olevista alueista. Suunnittelualue on kooltaan noin 17,6 km² (Kaustinen noin 12,3 km², Kokkola noin 4,4 km², Kruunupyy noin 0,9 km²).

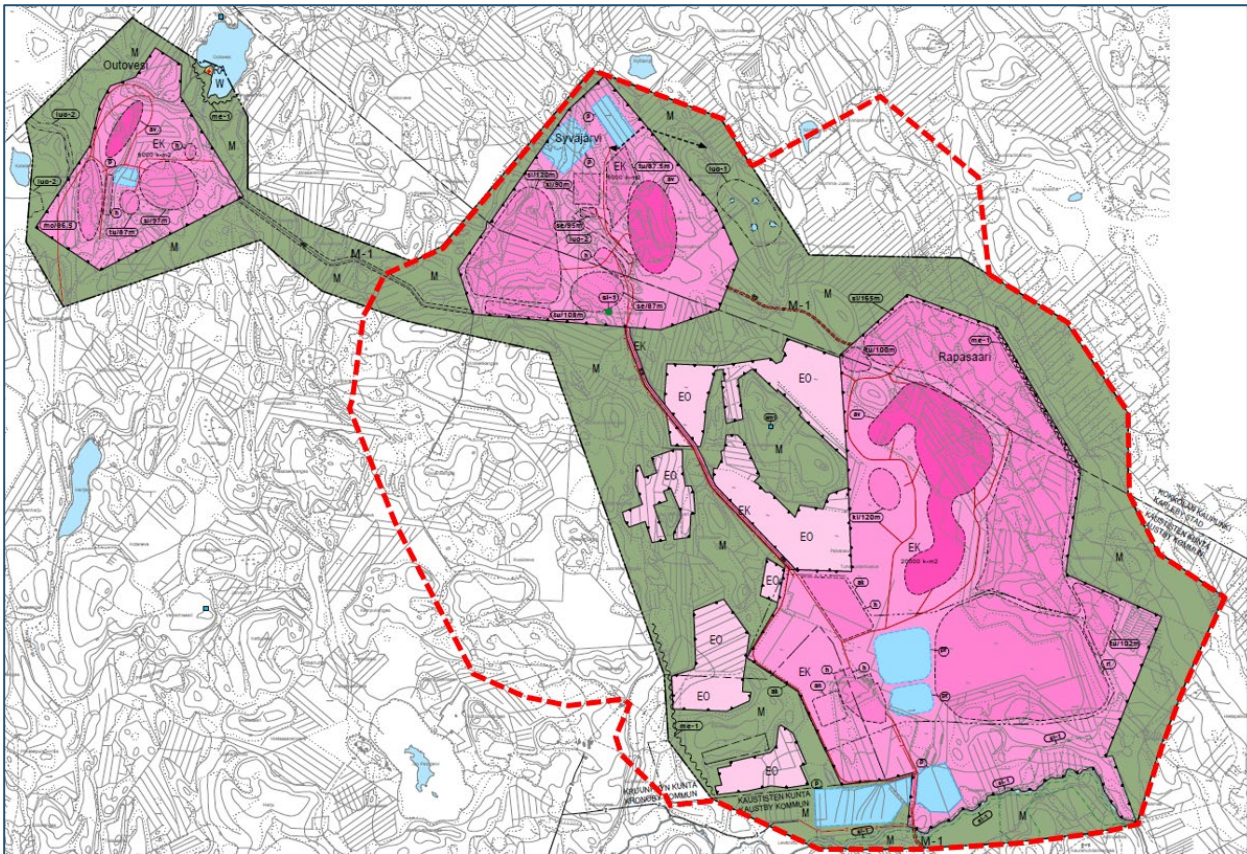

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti aluerakenteessa sekä kuntarajat suunnittelualueella. Kruunupyyn kunnalle kuuluva alue on enklavina Kaustisen kunnan alueella ja sen sisällä on Kaustisen kunnan enklavi. Taustakartta © Maanmittauslaitos.

1.2 Suunnittelualueen raja

Alueelle aiemmin laadittu osayleiskaava mahdollistaa kolmen erillisen louhoksen rakentamisen osayleiskaavan alueelle. Osayleiskaavassa läntisimpänä on osoitettu Outovesi, alueen keskivaiheille Syväjärvi sekä itäiseen osaan Rapasaarten alue. Päivänevan rikastamoalue sijoittuu alueen eteläosaan. Nyt käsillä oleva kaavoitus rajautuu Syväjärven ja Rapasaarten sekä Päivänevan rikastamon, sekä niihin liittyvien kaivostoimintojen alueille, lisäksi kaava-alueeseen kuuluu aiemmin kaavoitettua maa- ja metsätalousaluetta (M) YVA-hankealuetta laajemmalta alueelta.

Suunnittelualueen raja on esitetty alla olevassa kuvassa siten, että se kattaa kaikki YVA-menettelyn vaihtoehdot. Kaavan valmisteluvaiheessa laadittavat vaihtoehtoiset kaavaluonnokset laaditaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkasteltavien vaihtoehtojen mukaisina, jolloin myös kaavarajaus voi vaihdella eri kaavaluonnosten välillä. Seuraavassa kuvassa on esitetty alustava suunnittelualueen raja laajimman osayleiskaavan vaihtoehdon mukaan.

Kuva 2. Suunnittelualueen raja.

1.3 Vaikutusalue

Kaivoshankkeen vaikutusalue on kokonaisuus, joka muodostuu rajatusta kaivosalueesta, joka kattaa louhinta-alueen, rikastamon, sivukivialueet, kaivannaisjätteiden varastoinnin ja toiminnassa tarvittavan infrastruktuurin. Ympäristövaikutusten vaikutusalue ulottuu kaivosalueen ulkopuolelle, ja laajuudeltaan riippuu arvioitavasta vaikutuksesta, kattaen esim. pölyämisen, melun ja värinän sekä vesistö päästöjen leviämisalueet. Suorat ja välilliset ympäristövaikutukset rajautuvat pääosin kaivoksen alueelle ja sen lähiympäristöön. Toiminnan sosioekonominen vaikutusalue ulottuu laajemmalle alueelle maakuntaan vaikuttaen esimerkiksi työllisyyteen ja aluetalouteen.

2 Kaivoshanke ja suunnittelun tavoitteet

2.1 Hankkeen kuvaus

Syväjärven kaivoksen rakentamisvaihe on valmis ja toiminta on käynnistynyt helmikuussa 2026. Suunnitteilla on, että Syväjärven ja Rapasaarten alueella louhintaa tehtäisiin vaiheittain Syväjärven kaivokselta aloittaen. Kaivosten yhteenlaskettu toiminta-aika on noin 18 vuotta. Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuva Päivänevan rikastamo on myös teknisesti toimintavalmis. Päivänevan rikastamon tuotannollinen toiminta pyritään käynnistämään kesällä 2026.

Alun perin Rapasaaren kaivoksella osa louhinnasta suunniteltiin tehtävän maanalaisena louhintana. Keliber on kuitenkin toistaiseksi luopunut maanalaisesta louhinnasta ja kaikki louhinta tehdään avolouhintana. Muutoksen myötä joidenkin kaivoksen ja rikastamon kaivannaisjätealueiden varastointikapasiteetti ei riitä koko toiminta-ajalle. Näitä jätealueita ovat Rapasaaren kaivoksen tavanomaisen sivukiven läjitysalue sekä Päivänevan rikastamon rikastushiekka-allas ja rikastamon prefloot-jätejakeen läjitysalue. Syväjärven kaivoksen kaivannaisjätealueiden kapasiteetti riittää koko toiminta-ajalle, eikä niihin suunnitella muutoksia. Suunnittelun edetessä on havaittu tarvetta lisätä myös rikastushiekkan ja prefloot-jätejakeen läjityskapasiteettia sekä suurentaa nykyistä malmin välivarastoaluetta. Rapasaaren nykyisen sivukivialueen suunniteltu laajuus on 63 ha ja läjityskapasiteetti noin 35 Mt. Päivänevan rikastamon alueella rikastushiekka-allas rakennetaan vaiheittain ja valmiina sen pinta-ala on noin 60 ha ja läjitystilavuus noin 6 Mm³. Ilman kapasiteetin lisäystä tavanomaisen sivukivialueen läjityskapasiteetti ehtyy arviolta kesällä 2037, mikäli louhinta käynnistyy 2028, rikastushiekka-altaan varastointikapasiteetti ehtyy arviolta vuonna 2038 (kuivatilavuuspainolla 1.2) ja prefloot-jätejakeen läjitystilavuus (ER1-allas) ehtyy arviolta vuonna 2035.

Kaivannaisjätealueiden laajennukset tarkoittavat kaivosalueen laajenemista pohjoiseen ja/tai länteen. Laajennusalueiden myötä kaivoksella ja rikastamolla muodostuva jätevesien määrä tulee kasvamaan, eikä purkaminen Köyhäjokeen ole enää mahdollista nykyisten luparajojen puitteissa. Käynnissä olevassa Ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA-menettely) arvioidaan uuden vesien purkulinjan rakentamisen sekä puhdistettujen vesien johtamisen ympäristövaikutuksia. Uuden purkulinjan myötä vesien purkaminen siirtyy nykyisestä Köyhäjoesta, Perhonjoen pääuomaan.

Osayleiskaavan laadinnan kanssa samanaikaisesti käynnissä olevassa YVA-menettelyssä arvioitava hankkeena on kaivannaisjätealueiden laajentaminen tai uusien alueiden rakentaminen, sekä purku- ja raakaveden ottoputken rakentaminen Perhonjoen rantaan. Purkuvesien osalta tarkastellaan mahdollisuutta johtaa Keliberin Hoikkanevan analsiimihiekan loppusijoitusalueella toimintavaiheessa muodostuvat suotovedet (n. 11 000 m³/v) Päivänevan vesienkäsittelyyn ja sieltä uutta siirtolinjaa pitkin Perhonjokeen. Lisäksi arvioidaan rikastamolla sijaitsevan malmin välivarastoalueen laajentamisen sekä rikastamon yhdyskuntajätevesien puhdistamon vaikutuksia.

YVA-menettelyssä tarkastellaan hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia koko sen elinkaaren ajalta, käsittelemällä rakentamisen, toiminnan sekä toiminnan jälkeisen ajan. Riippuen hankevaihtoehdosta, läjityskapasiteettia saadaan lisättyä 20–25 vuotta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen toteuttamisen ja sen toteuttamatta jättämisen vaikutuksia ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki, 252/2017) ja asetuksen (YVA-asetus, 277/2017) mukaisesti. YVA-menettelyssä tarkastellaan laajentamisen ja vesienjohtamisen osalta neljää eri vaihtoehtoa (VE1–VE4), jotka on kuvattu **kohdassa 2.2**. Lisäksi on hankkeen toteuttamatta jättäminen eli vaihtoehto VE0, mikä tarkoittaa kaivos- ja rikastamotoiminnan toteuttamista nykyisten lupapäätösten mukaisesti siihen saakka, kun kaivannaisjätealueiden läjityskapasiteetti riittää. Hankkeessa ei haeta louhintamäärien tai rikastamon tuotantomäärän nostoa. Osayleiskaavalla mahdollistetaan YVA-menettelyn kautta valitun vaihtoehdon toteuttaminen ja sen vaikutukset arvioidaan Alueidenkäyttölain (132/1999) ja Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) mukaisesti, kuvattu **kohdassa 4**.

Kuva 3. Syväjärven louhos alkuvuonna 2026. © Keliber

2.2 Osayleiskaavan tavoite ja YVA-menettelyn vaihtoehdot

Tavoitteena on laatia Kaustisen kunnan, Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan alueille osayleiskaavat, jotka mahdollistavat ympäristövaikutusten arvioinnin kautta sovitellun ratkaisun toteutumisen alueille. Suunnittelussa tulee huomioida myös Kaivoslain 47 §, jonka mukaisesti kaivostoiminnan tulee perustua sellaiseen alueidenkäyttölain mukaiseen asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty.

Alueidenkäyttölain 32 § mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, Alueidenkäyttölain 39 § mukaisesti yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa

YVA-vaihtoehdot

Suunnittelualuetta koskevat vaihtoehdot tarkastellaan YVA-menettelyssä ja sitä kautta saatavan, tarkentuvan tiedon perusteella laaditaan lopullinen ehdotus alueen osayleiskaavaksi. Osayleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon myös muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin edetessä muodostuneet tavoitteet.

Suunnittelun kautta varmistetaan, että kaavassa osoitetuista toiminnoista ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kohdistuisivat kaava-alueen luonnonympäristöön, eläimistöön ja linnustoon, ympäröivän alueen asukkaisiin, alueella harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen tai muihin elinoloihin.

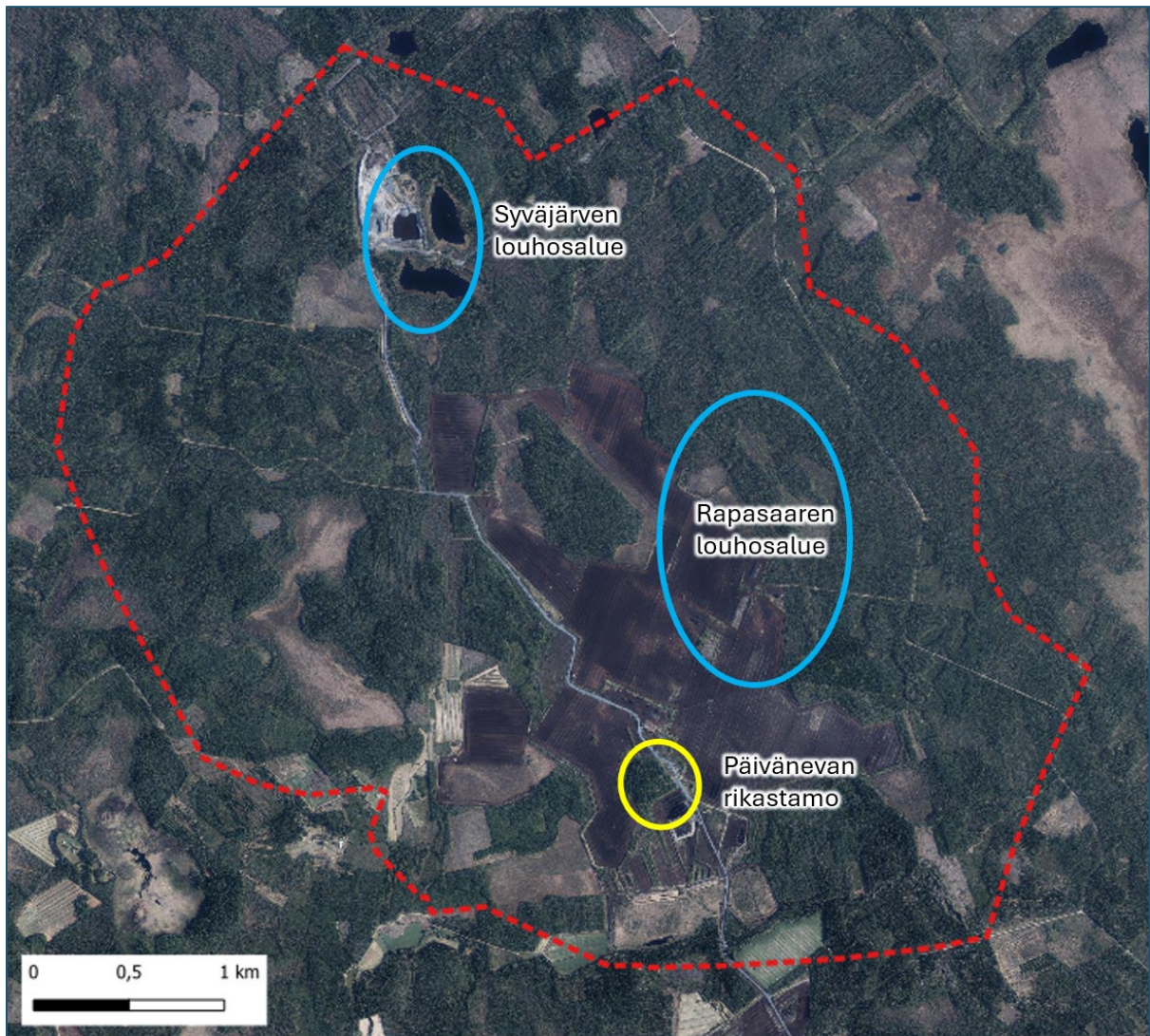
Hankkeeseen sovelletaan Ympäristövaikutusten arvioinnissa annetun lain (YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. YVA-menettely ja osayleiskaava laaditaan erillismenettelyllä siten, että ne sovitetaan yhteen aikataulun, vaikutusten arvioinnin ja osallistamisen osalta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja Kaustisen, Kokkolan ja Kruunupyyn alueella:

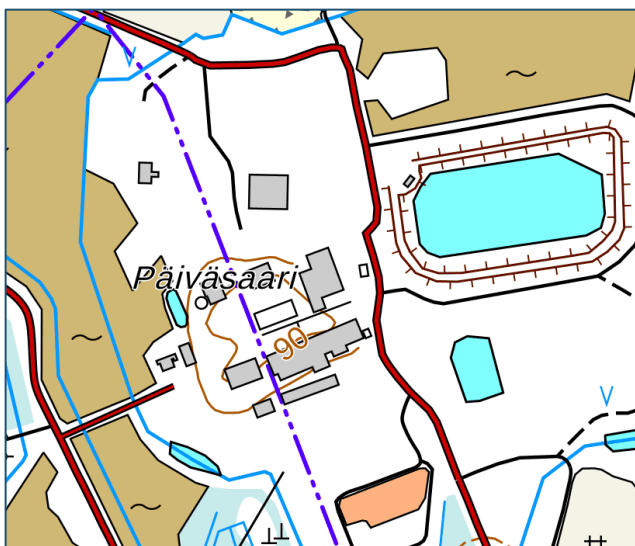
- VE0 – Toiminta nykyisten lupien ja suunnitelmien mukaan kaikkien kuntien alueella.
 - Vedenotto ja purku Köyhäjokeen Kaustisen kunnan alueella.
- VE1 – Kaivosalue laajenee pohjoiseen Kokkolan kaupungin alueella.
 - Sivukivialueen laajennus pohjoiseen. Rikastushiekka-altaan korotus ylävirtaan. Vedenotto ja purku Perhonjokeen.
- VE2 – Kaivosalue laajenee länteen Kaustisen kunnan alueella.
 - Uusi sivukivialue ja rikastushiekka-allas. Vedenotto ja purku Perhonjokeen.
- VE3 – Kaivosalue laajenee länteen Kaustisen kunnan alueella, rikastushiekan läjitys Syväjärven louhokseen Kokkolan kaupungin alueella.
 - Uusi sivukivialue. Rikastushiekan läjitys Syväjärven louhokseen. Vedenotto ja purku Perhonjokeen.
- VE4 – Kaivosalue laajenee pohjoiseen Kokkolan kaupungin alueelle ja länteen Kaustisen kunnan alueella
 - Sivukivialueen laajennus pohjoiseen. Uusi rikastushiekka-allas ja nykyisen rikastushiekka-altaan laajennus/korotus ylävirtaan. Vedenotto ja purku Perhonjokeen.

Yksityiskohtaista tietoa vaihtoehtoista on saatavilla hankkeen YVA-ohjelmasta.

Kuva 5. Suunnittelualueen nykytila. Taustakartta © MML.

Päiväsaaren sijoittuvan Päivänevan rikastamon alue on rakennettu valmiiksi. Rikastamon käyttöönoton jälkeen rikastusprosessi alkaa louhitun malmin murskauksella ja jauhamisella, jota seuraa vaahdotus. Tuotettu spodumeenirikaste kuljetetaan Keliber-litiumjalostamolle Kokkolan suurteollisuusalueelle jatkokäsittelyä varten.

Kuva 6. Päivänevan rikastamon alue. Taustakartta © MML.

Suunnittelualueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita tai geologisesti arvokkaita muodostumia. Aluetta lähin pohjavesialue (Tuohikorvenmäki, 1088551, 1-luokka) sijaitsee noin 4,2 km suunnittelualueesta koilliseen. Suunnittelualueen pohjoispuolella noin 2 km etäisyydellä on valtakunnallisesti arvokas kivikko (uhkurakka); Vionharjunluolikon kivikot (KIVI-16-025).

Suunnittelualueella ei ole Natura 2000-verkoston kohteita tai muita luonnonsuojelualueita. Lähin Natura 2000-alue on noin 40 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta itään sijoittuva Vionneva (FI1000019, SAC, SPA). Vionnevan suojelualue kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan ja se on maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI). Noin 400 metrin etäisyydellä alueesta itään on lähin yksityisten mailla oleva luonnonsuojelualue Vionneva 3 (YSA201025).

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa Alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää maakunta-, yleis- ja asemakaavojen ohella. Tavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteiden tarkoituksena on myös edistää kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvata valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaista toteuttamista.

Alueidenkäyttölain 22 §:n mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

- 1) aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- 2) merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- 3) valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 (YM/2017/81). Valtioneuvoston päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen asiakokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tämän osayleiskaavatyön keskeisinä huomioitavina alueidenkäyttötavoitteina ovat:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä.
- Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi. Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Tehokas liikennejärjestelmä

- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavarajärjestelmän ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä.

3.2.2 Maakuntakaava

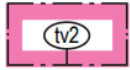
Kaustisen ja Kokkolan alueella on voimassa Keski-Pohjanmaan ja Kruunupyyn kunnan alueella Pohjanmaan maakuntakaava.

Maakuntaaavoitus Keski-Pohjanmaalla on edennyt vaiheittain siten, että ensimmäinen vaihekaava vahvistettiin ympäristöministeriössä 24.10.2003, toinen 29.11.2007, kolmas 8.2.2012 sekä neljäs 22.6.2016. Viides vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 29.11.2021 § 30 ja tullut lainvoimaiseksi 3.1.2022. Maakuntahallitus on päättänyt (22.8.2022 § 56) käynnistää kuudennen vaiheen maakuntakaavan laadinnan, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli julkisesti nähtävillä 1.4.-30.4.2023.

Lisätietoja: <https://www.keski-pohjanmaa.fi/maakuntakaava-ja-alueiden-kaytto.html>

alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistövaikutuksiin ja veden laadun säilymiseen.

Turvetuotantovyöhyke 2.

Suunnittelumääräys: Yleiset turvetuotannon suunnittelumääräykset huomioiden turvetuotannon suunnittelun lähtökohtana voi olla myös turvetuotannon aiheuttaman vesistön kokonaiskuormituksen lisääntyminen.

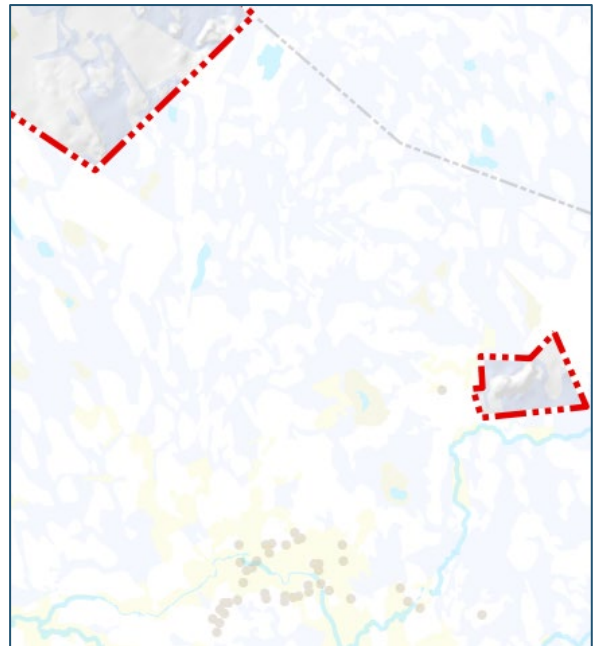
50	Kälviänjoen vesistöalue	49.074	Korpiojan va	49.096	Syrjäjoen a
49.064	Näätinkiojan va	49.083	Tömisojan va	49.097	Ullavajärven a
49.065	Mökinojan va	49.092	Patanan tekojärven a	84	Perämeren rannikkoalue
49.071	Venetjoen alaosan a	49.093	Patananjoen yläosan va		
49.072	Venetjoen tekojärven a	49.094	Patanan tekojärven täyttökanaavan a		

Turvetuotantovyöhykkeiden tv1 ja tv2 ulkopuoliset alueet.

Suunnittelumääräys: Yleiset turvetuotannon suunnittelumääräykset huomioiden turvetuotannon suunnittelun lähtökohtana tulee olla se, ettei turvetuotannon aiheuttama vesistön kokonaiskuormitus nouse nykyisestä tasostaan.

Osa suunnittelualueesta sijaitsee Kruunupyyn enklavin alueella, joka on huomioitu Pohjanmaan maakuntakaavatyössä. Alueella voimassa on Pohjanmaan maakuntakaava 2050; maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu merkintöjä.

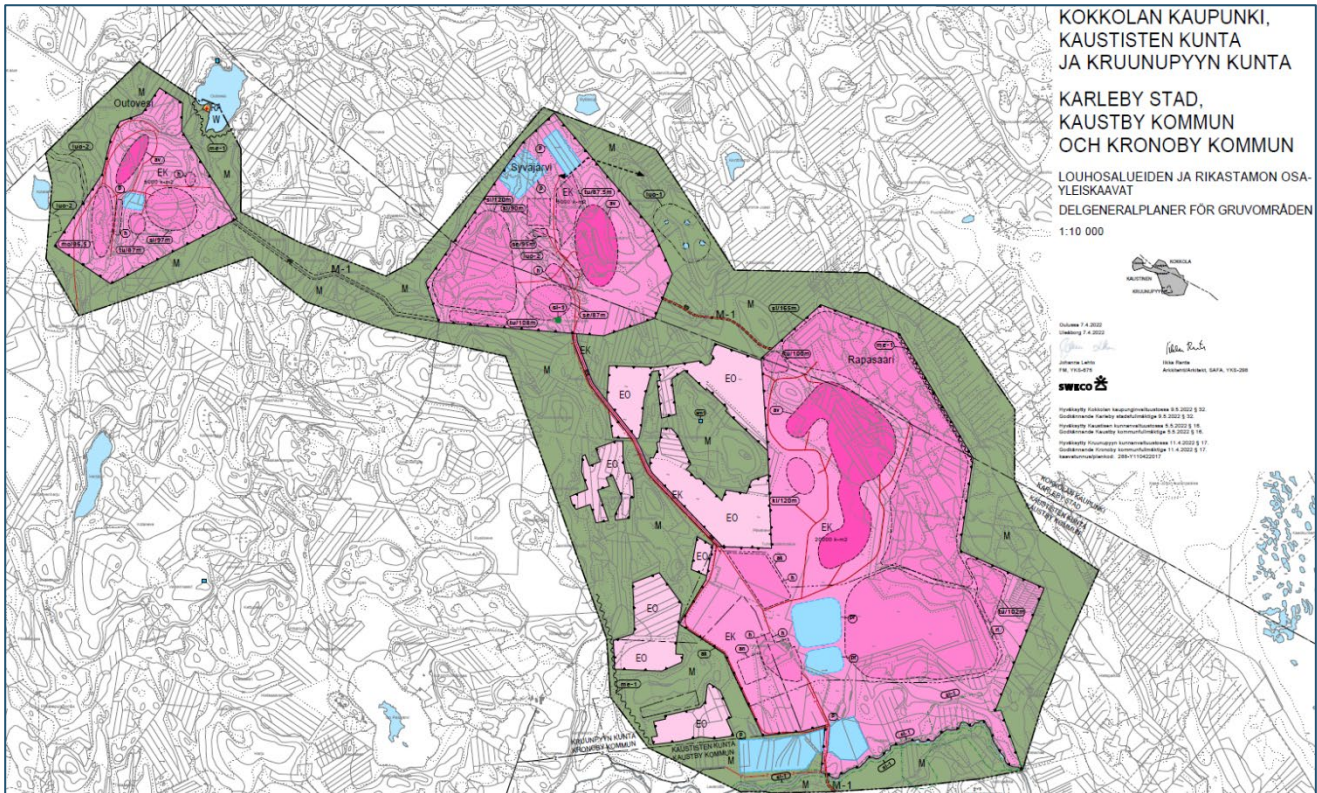
Kuva 10. Ote Pohjanmaan maakuntakaavasta 2050.

3.2.3 Yleiskaava

Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavat

Osalla suunnittelualueutta on voimassa Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavat, hyväksytty Kaustisen kunnanvaltuustossa 5.5.2022 § 16, Kokkolan kaupunginvaltuustossa 9.5.2022 § 32 ja Kruunupyyn kunnanvaltuustossa 11.4.2022 § 17.

Kuva 11. Alueella voimassa olevien Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavojen yhdistelmästä.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle sijoittuvat merkinnät:

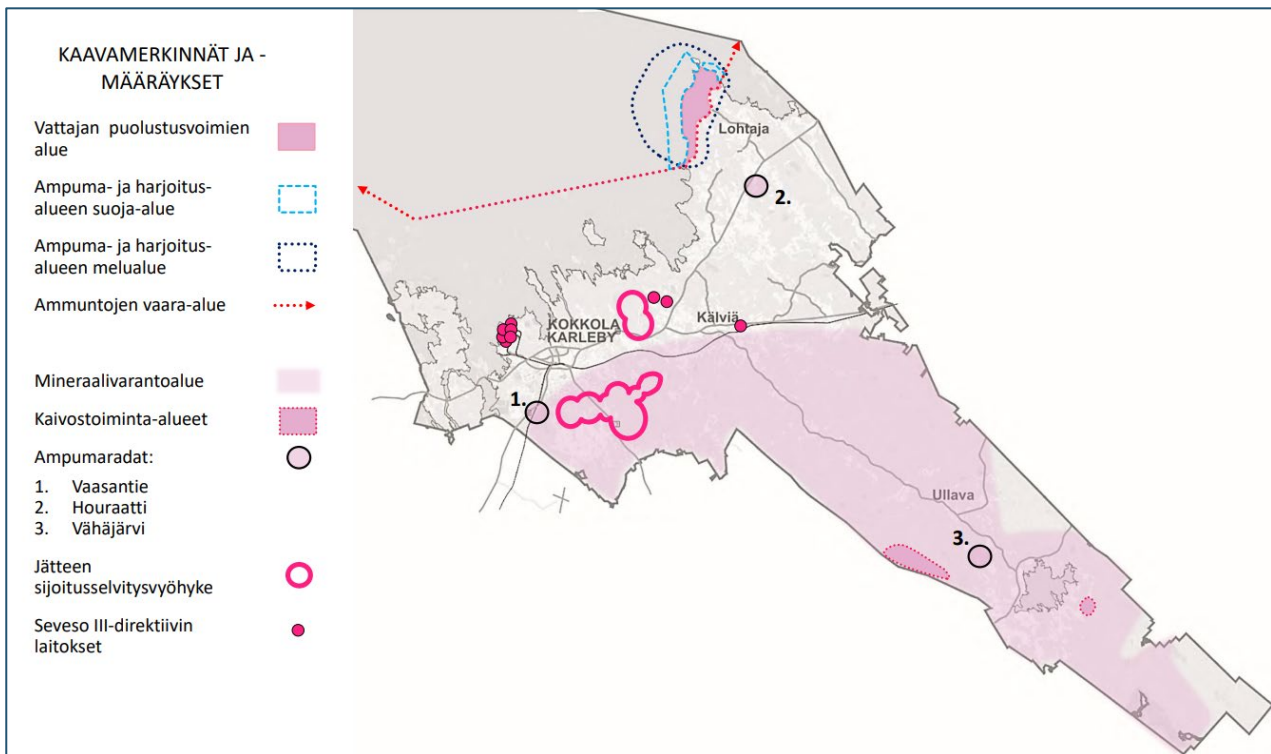
EK	Kaivosalue. Alueelle saa sijoittaa avolouhoksia ja malmin, sivukiven, pintamaan ym. kaivostoiminnan vuoksi tarpeellisten massojen läjitysalueita sekä rakentaa kaivostoiminnan vuoksi tarpeellisten massojen läjitysalueita sekä rakentaa kaivostoiminnan vuoksi tarpeellisia altaita, ojja, rakennuksia ja rakennelmia niille erikseen osoitetuille alueille. Alueella suositellaan säilyttämään mahdollisuuksien mukaan puustoa melun ja pölyn leviämisen ehkäisemiseksi.
EO	Maa-ainesten ottoalue. Turvetuotanto.
M	Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alue suositellaan säilyttämään puustoisena kaivostoiminnan pölyn ja melun leviämisen ehkäisemiseksi.
M-1	Ohjeellinen maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Aluetta saa käyttää kaivoksen apualueena. Alue on tarkoitettu pääasiassa kaivostoiminnan liikenteen tarpeisiin.

Kokkolan strateginen aluerakenneyleiskaava

Kokkolan kaupungin alueella on voimassa oikeusvaikutteinen strateginen aluerakenneyleiskaava 2040 (hyväksytty 7.3.2022 § 8). Strateginen aluerakenneyleiskaava 2040 on koko kunnan kattava yleispiirteinen maankäytönsuunnitelma. Aluerakenneyleiskaavan tehtävänä on ilmentää kaupungin strategian mukaisia, alueidenkäyttöön liittyviä linjauksia, joten kaava ohjaa maankäyttöä tehtyjen ja strategisessa yleiskaavassa tehtävien strategisten valintojen kautta.

Strategisessa aluerakenneyleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu **erityiskohteet** avaintemassa kaivostoiminnan alue. Kaivostoiminta-alueen kehittämisperiaatteina on: *alueiden kehittämisen kaivostoiminta-alueeksi tulee tapahtua tarkempien selvitysten, ympäristövaikutusten arvioinnin sekä maakuntakaava- ja yleiskaavataso kaavaprosessin kautta.*

Kuva 12. Ote Kokkolan strategisen aluerakenneyleiskaavan erityiskohteet avaintemasta.

Avaintemassa **maankäytön ohjaus** Syväjärven ympäristö on lisäksi, osoitettu suunnittelutarvealueeksi, jolla suunnittelutarveharkinnalla ohjataan rakentamista, ettei alueelle vähitellen syntyisi suunnittelematonta rakentamista, joka häiritseisi myöhempää alueen kaavoitusta.

Rautajalan tuulipuiston osayleiskaava

Kokkolan kaupungin alueella on vireillä (KH 20.11.2023 § 514) Rautajalan tuulipuiston osayleiskaava sekä hankkeen YVA-menettely. Hankealueen pinta-ala on noin 3640 hehtaaria ja hanketoimija Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee alueelle noin 28–40 tuulivoimalan ja yhden sähköaseman rakentamista. Suunniteltu tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 7–10 MW. Rautajalan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut julkisesti nähtävillä 1.-31.10.2025 ja hankkeen YVA-ohjelma 16.5.-17.6.2024 välisen ajan. Tietoja Rautajalan osayleiskaavan käsittelyvaiheista osoitteesta <https://www.kokkola.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkisuunnittelu/yleiskaavoitus/vireilla-olevat-yleiskaavat/>

Rautajalan tuulipuiston alustava raja-alue ulottuu voimassa olevan Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavan alueelle, päällekkäisyys on esitetty **kuvassa 15**. Suunnittelun edetessä osayleiskaavojen rajauksia tarkistetaan siten, että päällekkäisyydet saadaan poistettua.

3.2.4 Asemakaava

Osalla suunnittelualueutta on voimassa Päivänevan asemakaava (hyväksytty Kaustisen kunnanvaltuustossa 5.5.2022 § 17, Kruunupyyn kunnanvaltuustossa 11.4.2022 § 18). Päivänevan asemakaava sijoittuu Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien alueelle. Suunnittelualueelle on osoitettu Kaivos-alue (EK) sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta, jolle saa sijoittaa kaivostoimintaan liittyviä toimisto-, murskaamo-, rikastamo- ja varastorakennuksia sekä kaivostoiminnan vuoksi tarpeellisia muita rakennuksia, kuten lämpölaitoksen, muita rakennelmia ja laitteita (T-kaiv).

Kuva 13. Päivänevan asemakaavayhdistelmä.

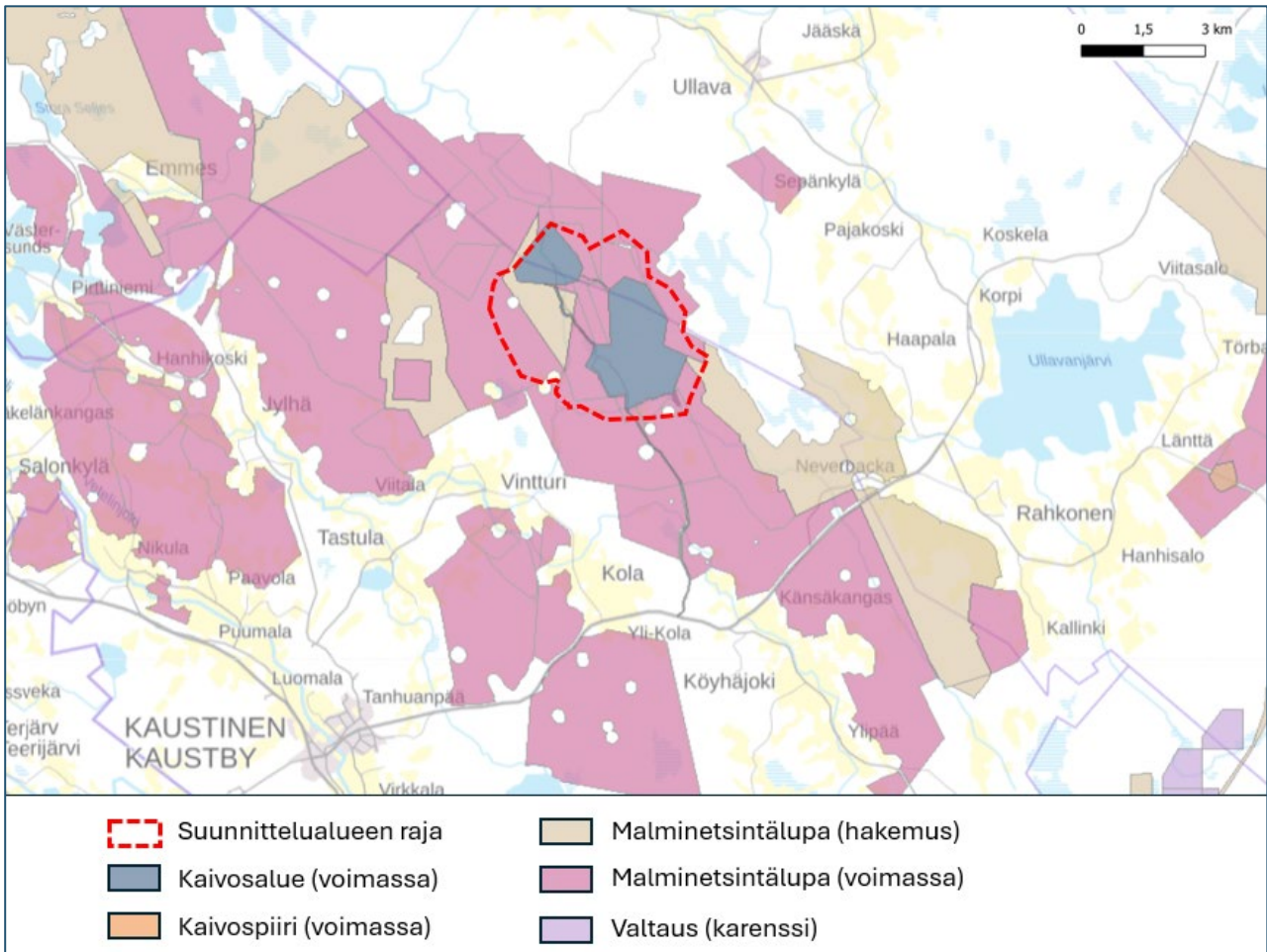

3.3 Liittyminen muihin hankkeisiin

3.3.1 Kaivoshankkeet

Suunnittelualueen ympäristössä on useita kaivoslain mukaisia voimassa olevia lupia sekä lupahakemuksia.

Suunnittelualueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu pääosin Keliber Technology Oy:n voimassa olevia malminetsintälupia. Alueen pohjoispuolelle sijoittuu Sisu Exploration Oy:n voimassa oleva malminetsintälupa sekä alueen itä-koillispuolelle sijoittuvat Arvo Metals Oy:n voimassa oleva ja vireillä oleva malminetsintälupa.

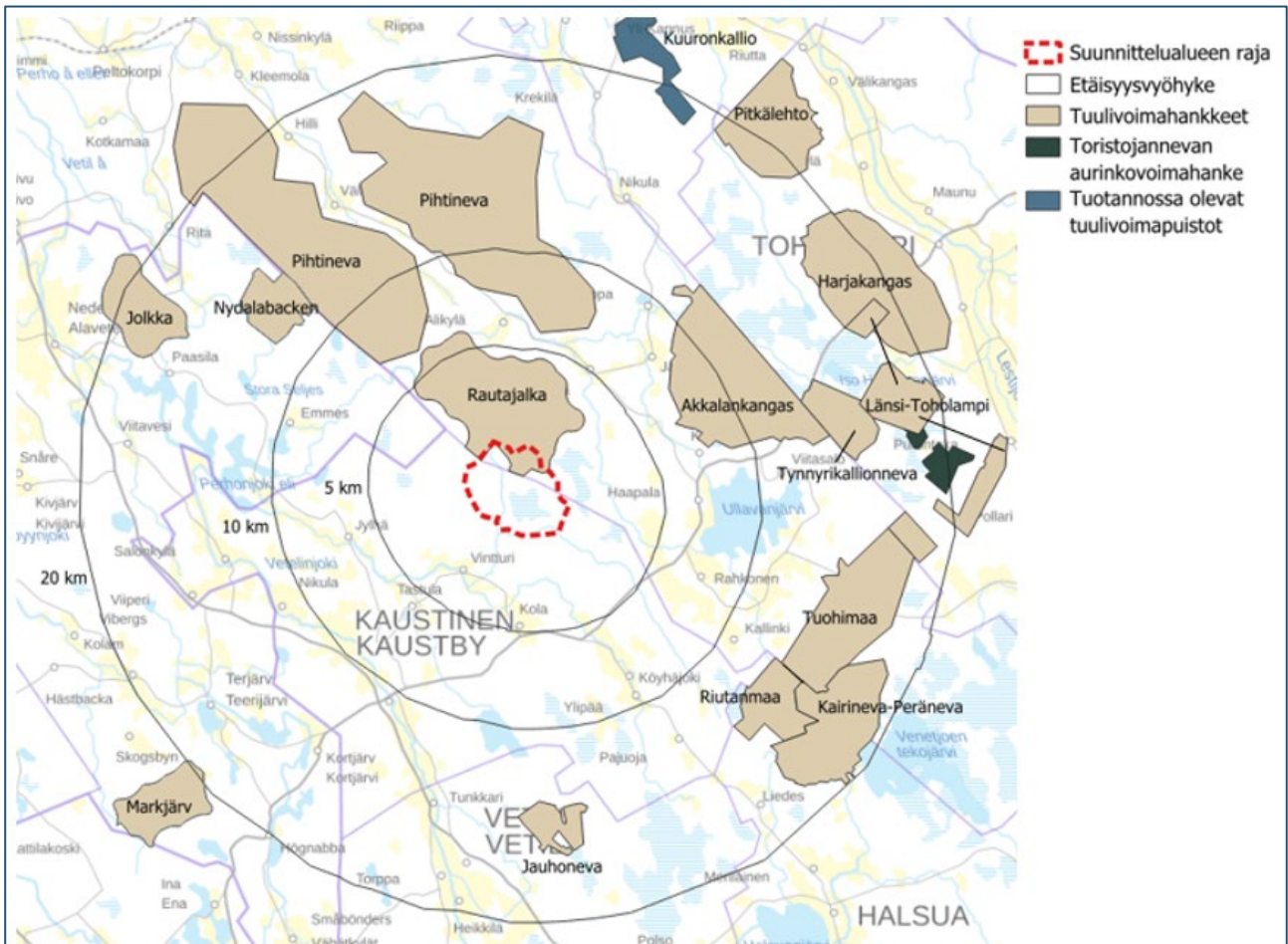
Kuva 14. Kaivoslain mukaiset alueet suunnittelualueen läheisyydessä. © TUKES 2/2026

3.3.2 Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet

Noin 20 km säteelle suunnittelualueesta sijoittuu useita tuuli- ja aurinkovoimahanketta. Kannuksen Kuuronkallion tuulipuisto on rakennettu ja toiminnassa (14 voimalaa), lisäksi Toholammin Länsi-Toholammin tuulipuiston osayleiskaava on lainvoimainen, mutta voimaloita ei ole rakennettu.

- Halsua; Tuohimaa ja Riutanmaa (enintään 49 voimalaa) sekä Kairineva-Peräneva (enintään 22 voimalaa).
- Kannus; Kuuronkallio (14 voimalaa)
- Kokkola; Pihtineva (enintään 86 voimalaa), Rautajalka (enintään 40 voimalaa) ja Akkalankangas (enintään 28 voimalaa).
- Kruunupyy; Nydalabacken (enintään 6 voimalaa) Jolkka (enintään 9 voimalaa) ja Markjärvi (enintään 6 voimalaa).
- Toholampi; Pitkälehto (enintään 18 voimalaa), Harjakangas (enintään 19 voimalaa), Länsi-Toholampi (enintään 25 voimalaa), Tynnyrikallionneva (enintään 6 voimalaa) ja Toristojannevan aurinkovoimahanke (kokonaisteho enintään 296 MWp)
- Veteli; Jauhoneva (enintään 14 voimalaa).

Kuva 15. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet suunnittelualueen ympäristössä. Suunnittelualueen raja punaisella.

4 Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

YVA-menettelyn aikana on laadittu/laaditaan seuraavat selvitykset, jotka ovat kaavoituksen selvitysaineistona.

- Purkputkireittien luontoselvitykset
 - Saukkoselvitys
 - Viitasammakko
 - Liito-orava
 - Kasvillisuus ja luontotyypit
 - Lepakot
 - Pesimälinnusto
 - Vesibiologiset selvitykset (Köyhäjoki ja Tastulanoja)
- Vesibiologiset selvitykset (Köyhäjoki ja Tastulanoja)
- Laajennusalueen luontoselvitykset
 - Kasvillisuus ja luontotyypit
 - Viitasammakko
 - Liito-orava
 - Pesimälinnusto
- Arkeologinen inventointi
- 3D-virtaamamallinnus Perhonjokeen
- Natura-arviointi (päivitys) Vionnevalle
- Melun ja pölyn leviämismallinnus
- Hiilijalanjälkilaskenta
- Maisemaselvitys
 - Näkemäalueanalyysi
 - Havainnekuvat
- Osallistaminen:
 - Asukaskysely
 - Sidosryhmätapaamiset

Selvityksinä huomioidaan soveltuvien osien lisäksi aiemmin maakuntakaavan taustaksi laaditut maakunnalliset inventoinnit ja selvitykset sekä ympäristövaikutusten arvioinnit ja osayleis- ja asemakaavat.

Vaikutusten arviointi perustuu hankkeesta laadittavaan, YVA-lain mukaiseen ympäristövaikutusten arviointiin, jonka arviointimenetelmät kuvataan tarkemmin ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa. Ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksista kootaan kaavaselostukseen keskeiset vaikutukset, osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu kuitenkin Alueidenkäyttölain (AKL) 9 § ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 1 §. Vaikutuksia arvioidaan tällöin:

- 1) ihmisten elinoloihin ja ympäristöön,
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

5 Kaavaprosessi ja vuorovaikutus

5.1 Osalliset

Alueidenkäyttölaki edellyttää vuorovaikutusta kaavaa valmisteltaessa. Osalliset voivat ottaa kantaa kaavoitukseen sen eri vaiheissa.

Osallisia ovat (AKL 62 §):

• alueen maanomistajat	
• ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa ○ Kaavan vaikutusalueen asukkaat ja maanomistajat sekä yritykset ja elinkeinoharjoittajat	
• ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	
○ Kaustisen kunnan eri hallintokunnat	○ Geologian tutkimuskeskus (GTK)
○ Kokkolan kaupungin eri hallintokunnat	○ Luonnonvarakeskus LUKE
○ Kruunupyyn kunnan eri hallintokunnat	○ Säteilyturvakeskus STUK
○ Evijärven kunta	○ Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
○ Halsuan kunta	○ Metsähallitus
○ Kalajoen kaupunki	○ Suomen Metsäkeskus Fingrid Oyj
○ Kannuksen kaupunki	○ Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri
○ Lestijärven kunta	○ BirdLife Keski-Pohjanmaa ry
○ Luodon kunta	○ Lintutieteellinen yhdistys
○ Pedersören kunta	○ Prokon Wind Energy Finland Oy
○ Toholammin kunta	○ Kokkolan Vesi
○ Vetelin kunta	○ Metsänhoitoyhdistys Keskipohja ry
○ Lupa- ja valvontavirasto	○ Kokkolan Yrittäjät ry
○ Pohjanmaan elinvoimakeskus	○ Kaustisen Yrittäjät
○ Lapin elinvoimakeskus (patoturvallisuus)	○ Kyläyhdistykset
○ Keski-Pohjanmaan liitto	○ Metsästysseurat ja -yhdistykset
○ Pohjanmaan liitto	
○ K.H.Renlundin museo	
○ Pohjanmaan museo	
○ Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos	
○ Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto	
○ Keski-Pohjanmaan Kauppakamari	
• Muut osalliset ja osalliseksi ilmoittautuvat	

5.2 Osallistuminen, vuorovaikutuksen järjestäminen ja viranomaisyhteistyö

Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavan muutos ja laajennus sijoittuu kolmen kunnan alueelle ja kunnat voivat tehdä maankäyttöä koskevia päätöksiä vain oman kuntansa alueella.

Kaavan vireilletulo

- Osayleiskaavojen vireilletulosta tiedotetaan kuntien virallisten kuuluskanavien kautta. Samalla asetetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville (AKL 63 §).
- Kaava-alueen maanomistajille sekä kaava-alueeseen rajautuvien kiinteistöjen omistajille ilmoitetaan kirjeitse kaavoituksen vireilletulosta ja OAS:n nähtäville asettamisesta.
- Osallisilla on mahdollisuus lausua mielipiteensä OAS:sta.
- Järjestetään yhteinen yleisötilaisuus YVA-menettelyn kanssa osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä ympäristövaikutusten arviointiohjelman nähtävilläolon aikana.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetetään viranomaisille tiedoksi.

Kaavan valmisteluvaihe

- Valmisteluvaiheen kuulemisista kuulutetaan ja kaavaluonnosaineistot (kartat, selostus ja erillisselvitykset) asetetaan nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kuulemisista tiedotetaan kuntien virallisten kuuluskanavien kautta.
- Kaava-alueen maanomistajille sekä kaava-alueeseen rajautuvien kiinteistöjen omistajille ilmoitetaan kirjeitse kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta.
- Kuulutuksissa ilmoitetaan ajankohdat, jolloin kaavaluonnoksiin voi tutustua ja niistä antaa suullisia tai kirjallisia mielipiteitä. Mielipiteiden tekotapa ja jättöpaikka ilmoitetaan kuulutuksissa. Viranomaisilta pyydetään lausunnot (AKL 62 § ja MRA 30 §).
- Järjestetään yhteinen yleisötilaisuus YVA-menettelyn kanssa kaavaluonnoksesta sekä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta nähtävilläolon aikana.
- Järjestetään viranomaisneuvottelu ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista.

Kaavan ehdotusvaihe

- Ehdotusvaiheen kuulemisista kuulutetaan ja kaavaluonnosaineistot (kartat, selostus ja erillisselvitykset) asetetaan nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kuulemisista tiedotetaan kuntien virallisten kuuluskanavien kautta. (AKL 65 § ja MRA 19 §).
- Kaava-alueen maanomistajille sekä kaava-alueeseen rajautuvien kiinteistöjen omistajille ilmoitetaan kirjeitse kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta.
- Kuulutuksissa ilmoitetaan ajankohdat, jolloin kaavaehdotuksiin voi tutustua ja niistä antaa kirjallisia muistutuksia. Muistutusten tekotapa ja jättöpaikka ilmoitetaan kuulutuksissa. Viranomaisilta pyydetään lausunnot.
- Järjestetään tarvittaessa yleisötilaisuus kaavaehdotuksien nähtävilläolon aikana.

Kaavan hyväksymisvaihe

- Kaavaehdotuksista annettuihin muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan vastineet. Perusteltu vastine lähetetään niille, jotka ovat toimittaneet osoitetietonsa (AKL 65 §).
- Kaustisen kunnanvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen kunnanhallituksen esityksestä.
- Kokkolan kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen kaupunginhallituksen esityksestä.
- Kruunupyyn kunnanvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen kunnanhallituksen esityksestä.
- Osayleiskaavojen hyväksymispäätöksistä kuulutetaan kuntien virallisten kuuluskanavien kautta. (AKL 67 § ja MRA 94 §).
- Kunnan on lähetettävä viivytyksettä yleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös sekä kaavakartta ja -selostus lupa- ja valvontavirastolle (MRA 94 §).

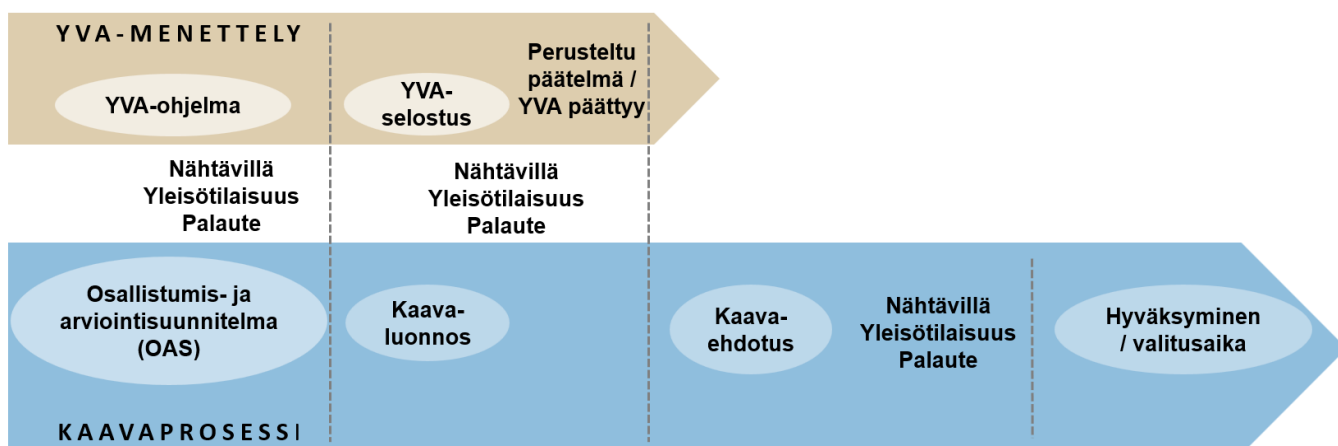
- Hyväksymisestä ilmoitetaan niille kaupungin jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet kaavan ollessa nähtävillä (MRA 94 §).

Muutoksenhaku

- Kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten, kun kuntalaissa säädetään (AKL 188 §). Valitusaika on 30 vuorokautta.
- Jos valituksia ei jätetä, kaava astuu voimaan kuulutuksella (MRA 93 §). Kuulutus julkaistaan kuten kunnassa on tapana viralliset kuulutukset julkaista.

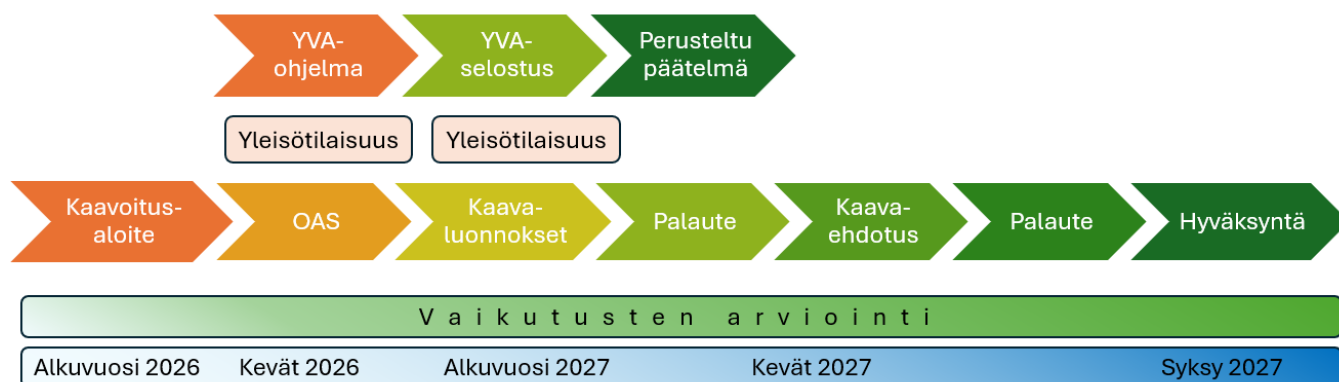
5.3 YVA-menettelyn ja kaavan yhteen sovittaminen

YVA-menettely ja osayleiskaavoitus toteutetaan aikataulullisesti rinnakkain muun muassa järjestämällä yhteisiä yleisötilaisuuksia YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheessa sekä YVA-selostus- ja kaavaluonnosvaiheessa. Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA:n yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja ympäristövaikutusten arviointeja. Kaavaehdotusta ei voida asettaa nähtäville ennen perustellun päätelmän saamista YVA-selostuksesta.

5.4 Alustava aikataulu

Osayleiskaavoituksen alustava aikataulu ja kytkeytyminen YVA-menettelyn aikatauluun.

5.5 Yhteystiedot

Kaavoittajat:

Kaustisen kunta

Kappelintie 13
69600 Kaustinen

Tekninen johtaja

Ilkka Närhi

+358 40 769 8668

ilkka.narhi@kaustinen.fi

Kokkolan kaupunki

Kauppatori 5, PL 43
67100 Kokkola

Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Päivi Cainberg

+358 44 780 9364

paivi.cainberg@kokkola.fi

Yleiskaava-arkkitehti

Teea Uusimäki

+358 44 780 9375

teea.uusimaki@kokkola.fi

Kruunupyyn kunta

Säbräntie 2
68500 Kruunupyy

Tekninen johtaja

Patricia Svarvar

+358 40 714 2187

patricia.svarvar@kronoby.fi

Kaavoittaja

Dan Stenlund

+358 50 562 4924

dan.stenlund@kronoby.fi

Kaavakonsultti:

Plandea Oy

Vaasantie 6
67100 Kokkola

Projektipäällikkö

Minna Vesisenaho

+358 50 537 4491

minna.vesisenaho@plandea.fi

Kaavan laatija, YKS 691

Ville Vihanta

+358 50 590 6214

ville.vihanta@plandea.fi

Toimija:

Keliber Technology Oy

Toholammintie 496

69600 Kaustinen

Jaakko Saukkoriipi

Senior Manager, Environment

+358 50 439 0122

jaakko.saukkoriipi@sibanyestillwater.com

Lea Nikupeteri

Environmental Engineer

+ 358 40 839 6263

lea.nikupeteri@sibanyestillwater.com

